

המטבע הסמוי מן העין

סוד האחריות של שמואל, אביי ורב אסי

תעודת זהות היסטורית של גבורינו

דור ותקופה:

תקופת האמוראים בבבל (מן הדור הראשון ועד הדור הרביעי).

שנים (בערך):

לפני כ-1,700 שנה.

רבותיהם:

רבו של אביי היה רבה ורב יוסף; רבו של רב אסי היה רב שמואל ושמואל.

ארוע היסטורי:

פריחת הישיבות הגדולות בבבל (סורא, פמבדיתא ונהרדעא) תחת שלטון המלכות הפרסית.

הסוד שלנו היום:

הקדוש ברוך הוא רוצה שנהיה אחראיים ונשמר על מה שנתן לנו. כשאצנו עושים השתדלות ואחריות – הברכה של השמים מגיעה ומצילה אותנו מהפסד!

קול הלמוד המתוק ממלא את ישיבת נהרדעא
בתוך ישיבת 'נהרדעא' המפארת, למד שמואל הקדוש
עם תלמידיו.

קול הלמוד המתוק מלא את החדר.
אך שמואל רצה ללמד אותם סוד חשוב על חיי
מעשה ואחריות...

הסוד של המטבע הזהב

שמואל הביט בהם ואמר:

מֵאֵן דְּסִייר נְכֶסִיָּה כָּל יוֹמָא – מִשְׁכַּח אֶסְתִּירָא!

הפרוש: מי שבודק את שדותיו ורכושו בכל יום, ימצא בוודאות מטבע כסף שנצל מהפסד.

ה' רוצה שנשמר על רכושנו בתבונה!

An illustration of a young man with brown hair, wearing a grey kippah, a white long-sleeved shirt, and dark trousers with a white sash. He is standing in a vineyard, reaching out with his right hand to touch a bunch of purple grapes hanging from a vine. In his left arm, he holds a large, dark brown book with the Hebrew word 'הכרז' (Hachraz) written on its cover. The vineyard is lush with green leaves and clusters of purple grapes. A wooden fence runs along the left side of the path. The background shows a clear blue sky and a bright sun, creating a warm, golden light. A scroll with Hebrew text is positioned in the lower-left foreground.

אֲבִי יֵצֵא לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹת הָאַחֲרִיּוֹת

אֲבִי, מְגִדוּלֵי הַתְּלִמִּידִים, הֶחֱלִיט לְקַיֵּם אֶת הָאַחֲרִיּוֹת הַזֵּה.
בְּכָל יוֹם, אַחֲרֵי הַלְמוּד, הוּא סָגַר אֶת הַסֵּפֶר וַיֵּצֵא לְסִיּוּר בִּשְׂדֵה.
הוּא הִלֵּךְ בֵּין הַשּׁוּרוֹת, בָּדַק אֶת הַגִּידָר וְהַשְׂגִּיחַ עַל הָעֵצִים מִתּוֹךְ אַחֲרִיּוֹת.

הַמִּפְגֵּשׁ הַמַּחְשִׁיד עִם הָאֲרִיס הַפּוֹעֵל

יום אחד, כשצעד אביי בשדה,
ראה מרחוק את האריס (הפועל
שלו) כשהוא סוחב חבילה ענקית
ענקית של ענפים יפהפיים להסקה.

אביי הביט וחשד: מהיכן העצים
הללו?

הַנְּשִׂאָלָה הַחֲכָמָה שְׁמוֹצִיָּאָה אֶת הָאֻמָּת לְאוֹר

מָה יַעֲשֶׂה אַבִּי הַצַּדִּיק?
הֲאִם יִצְעַק וַיֹּאשִׁים אוֹתוֹ בַּגִּנְבָּה?
אוֹ שִׁנְהֵג בַּחֲכָמָה, וּבִנְשִׂאָלָה שְׁקָטָה יִגְרֶם לוֹ לְגַלוֹת אֶת הָאֻמָּת?

הסוד המבייש של הפועל

הסוד המבייש של הפועל

אבִי נִגַּשׁ בְּרוּגֵעַ וְשָׁאַל: אֵל הֵיכָן מוֹבִילִים הָעֵצִים הַלֵּלוּ?
הַפּוֹעֵל הַמִּפְתָּע הַשְׁפִּיל מִבֶּט וּמִלְמֵל בְּמִבּוֹכָה:
לְבֵית מָר, כְּבוֹד הָרֵב, רָצִיתִי לְהֵבִיא אוֹתָם אֵלַיָּה...
הוּא הֵבִין שֶׁנִּתְפַּס מִנִּסָּה לְקַחַת עֵצִים שֶׁלֹּא שִׁכְּיָם לוֹ!

הַלֶּקַח שֶׁל אֲבִי: הַמַּטְבֵּעַ נִמְצָא!

אֲבִי חַיִּיךָ בִּעֲנֶנָּה וְאָמַר:
כָּבֹר קֹדֶמוֹךָ חֲכָמִים! אֲלֹמָּלָא בָּאתִי הַיּוֹם לִשְׁדָּה,
הָעֵצִים הָיוּ נֶעְלָמִים.
הֵנַח לָעֵצִים כָּאֵן.
הַשְׁמִירָה הַיּוֹמִיּוֹמִית מִצָּאָה מִיָּד אֶת הָאֶסְתִּירָא – הַמַּטְבֵּעַ הַמּוֹצֵל!

רַב אִסִּי יוֹצֵא לְנַסִּיּוֹן וְלֹא מוֹצֵא מְאוּמָה

רַב אִסִּי יוֹצֵא

גַּם חֲבֵירוֹ לִסְפָּסֵל, רַב אִסִּי, שָׁמַע אֶת הַדְּבָרִים וְהִחֲלִיט לְבַחֵן אֶת הַדְּבָר.
הוּא יוֹצֵא יוֹם אֶל הַשָּׂדֶה שְׁלוֹ בַּחֵם וּבִקְרֹ, צָעֵד וּבִדֵּק אֶת הַגִּפְנִים.
אָךְ הוּא לֹא מָצָא שׁוֹם פּוֹעֵל רִמָּאִי וְשׁוֹם הֶפְסֵד.
הִכִּיָּהוּ הַשִּׁקֵּט נָשָׂם לְרוּחָהּ.

התסכול בדרך הארכה: מדוע לבזבז זמן?

עברו שבועות רבים. רב אסי צעד שעה שלמה בכל יום, הזיע ובטל מעט מזמן למודו, אך לא ראה שום רוח.

הספק התגב ללבו: האם הסיור היומיומי הוא בזבוז זמן?

אך הוא זכר שדברי חכמים הם קדש, והמשיך ללכת מתוך אמונה.

הַפְּרָצָה הַנּוֹרָאָה בַּסֶּכֶר וּסְכָנַת הַשִּׁיטָפוֹן

עָרַב אֶחָד, כְּשֶׁהִגִּיעַ רַב אֲסִי לַשָּׂדֶה,
נִשְׁמַע קוֹל שְׁאָגָה שֶׁל מַיִם סוֹעֲרִים:

וּשְׁשֻׁשׁ!

סֶכֶר הַתַּעֲלָה וְצִנּוֹר הַהִשְׁקָיָה
הָרָאשִׁי נִפְרָצוּ, וּמַיִם אֲדִירִים
הִחֲלוּ לְשִׁטֹּף אֶת הַשָּׂדֶה וּלְהִטְבִּיעַ
אֶת כָּל הַיְּבוּל הַיָּקָר.

הַכֹּהֵן עָמַד מִמּוֹל הָאָסוֹן!

מְסִירוֹת הַנֶּפֶשׁ שֶׁל הַמַּעִיל: תוֹשִׁיָּה בַשָּׁעַת סִכָּנָה

מה יעשה רב אסי? אין לו אבנים או חול לחסם את השיטפון.
בתושיה ענקית, הוא פשט את מעיל הצמר החם והיקר שלו, גלגל אותו לכדור ודחפו בכל כחו לתוך הפרצה!
המעיל תפח מהמים ועצר את ההצפה, עד שהגיעו הפועלים ותקנו את הסכר.

הַמַּטְבֵּעַ הַסָּמוּי מִן הָעֵין מִתְגַּלֶּה

רַב אָסִי הַבֵּיט בַּשָּׂדֶה הַיָּרֵק
וְהַנְצוֹל, וְהַבִּין אֶת הַסּוּד
הָעָמוּק.

הַאֲסִתִּירָא (הַמַּטְבֵּעַ)
שֶׁהִבְטִיחַ שְׁמוּאֵל לֹא הִיָּתָה
הִיָּתָה כֶּסֶף מְשֻׁלָּךְ בַּחוּל...

אֵלֹא אֶלֶּפִי הַמַּטְבְּעוֹת שֶׁנִּצְלוּ
מִהֶפְסֵד עָצוֹם בְּזָכוֹת
הָאַחֲרִיּוֹת וְהַשְּׁגָחָה!

מָה הָאִסְתִּירָא שְׁלָךְ?

- אָנִי וְהַגְדוֹלִים: שְׁמוּאֵל, אַבְיִי וְרַב אָסִי לָמְדוּ אוֹתָנוּ שְׁצַדִּיק אָמֵת הוּא אָדָם אַחֲרָאִי הַשׁוֹמֵר הַשׁוֹמֵר עַל רְכוּשׁוֹ וְחִפְצָיו בְּתַבּוּנָה, וְלֹא מִתְרַשֵּׁל וְסוֹמֵךְ עַל נַפְשׁוֹ.

- אֲנַחְנוּ: לְפַעַמִּים אֲנַחְנוּ מְפַזְרִים אֶת הַמִּשְׁחָקִים שֶׁלָּנוּ בַּחֲדָר, מִשְׁאִירִים מְכֹסֵי טוֹשִׁים פְּתוּחִים עַד שִׁתִּיבְשׁוּ, אוֹ שׁוֹכְחִים אֶת הַסּוּדָר בַּמִּגְרָשׁ וְאוֹמְרִים: לֹא נוֹרָא, אִמָּא אֵתְקַנָּה חֲדָשׁ. אָנוּ שׁוֹכְחִים שֶׁ'נִּלְנוּ חִפְצִים וְעַלִּינוּ לְשֹׁמֵר עֲלֵיהֶם בְּאַחֲרִיּוֹת.

- אַתָּה: מָחָר בַּבֹּקֶר, כְּאֲשֶׁר תְּסִים לְלַמֵּד אוֹ לְשַׁחֵק, אַל תִּשְׁאִיר בְּלִגְדָּנְךָ! סִדֵּר אֶת יְלָקוּטְךָ, אָסֹף אֶת כָּלִי הַכְּתִיבָה, וְסִגַּר אֶת הַכּוֹשִׁים. זֹהִי הַנִּסְתִּיבָה, וְסִגַּר אֶת הַטוֹשִׁים. זֹהִי הָאִסְתִּירָא – הַמִּטְבֵּעַ שְׁלָךְ, הַשׁוֹמֵר עַל בְּרַכַּת הַשָּׁמַיִם בַּבֹּקֶר!